

ជំងឺកូវីដ-១៩ ៖ វ៉ាក់សាំង

ឥឡូវនេះមានវ៉ាក់សាំងជាច្រើនសម្រាប់ជំងឺកូវីដ-១៩ ។ វ៉ាក់សាំងទាំងអស់សុទ្ធតែបង្ការកុំឲ្យមានជំងឺធ្ងន់ធ្ងរ ឬកុំឲ្យស្លាប់ ដោយសារជំងឺកូវីដ-១៩ ហើយវ៉ាក់សាំងទាំងនេះមានសុវត្ថិភាពទាំងអស់។ អ្នកប្រហែលជាមិនអាចជ្រើសរើសយកវ៉ាក់សាំងណាមួយតាមដែលខ្លួនចង់បាននោះទេ ប៉ុន្តែប្រសិន បើអ្នកចាក់វ៉ាក់សាំងណាមួយឲ្យបានកាន់តែឆាប់ នោះអ្នកនឹងកាន់តែឆាប់ទទួលបានការការពារ។ ការចាក់វ៉ាក់សាំងក៏កាត់បន្ថយការឆ្លងរាលដាលនៃជំងឺផងដែរ។

វ៉ាក់សាំងប្រើប្រាស់វិធីជាច្រើនដើម្បីធ្វើឱ្យរាងកាយរបស់អ្នកស្គាល់វីរុសជំងឺកូវីដ-១៩ ហើយបន្ទាប់មកបង្កើតការការពារ ("អង្គបដិបក្ខ") ដើម្បីប្រយុទ្ធនឹងវា។ ជាធម្មតា វ៉ាក់សាំងនេះត្រូវបានចាក់ទៅក្នុងសាច់ដុំ (ជាទូទៅ ងាយបំផុតគឺដើមដៃ) ។ ប្រសិនបើត្រូវការជួសមួយទៀតដើម្បីការពារឱ្យបានពេញលេញ នោះគួរចាក់ឡើងវិញនៅ ៣ ទៅ ១២សប្តាហ៍បន្ទាប់ អាស្រ័យលើប្រភេទវ៉ាក់សាំង។

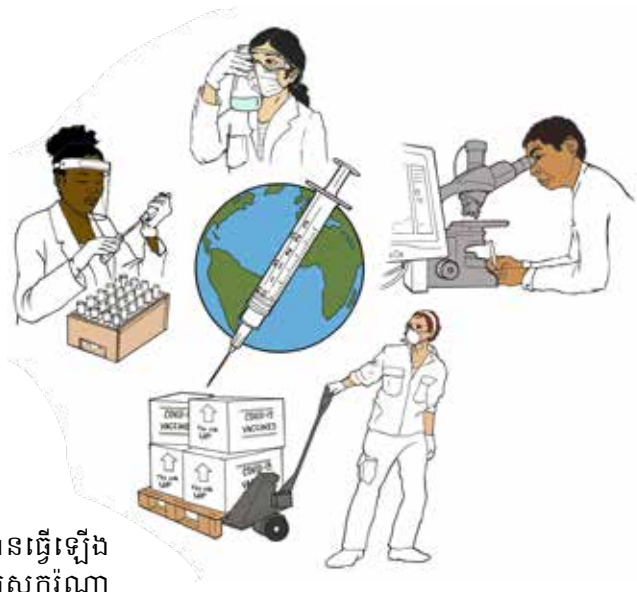
គ្មានវ៉ាក់សាំងណាមួយដែលធ្វើឱ្យអ្នកកើតជំងឺកូវីដ-១៩ នោះទេ។

វ៉ាក់សាំង មានសុវត្ថិភាព និង ប្រសិទ្ធភាព

វ៉ាក់សាំងមានប្រសិទ្ធភាព។ អ្នក និងមនុស្សជាច្រើនដែលអ្នកស្គាល់ បានចាក់វ៉ាក់សាំងប្រកបដោយសុវត្ថិភាព ការពារពីជំងឺជាច្រើនរួចមកហើយ។ ដោយសារតែវ៉ាក់សាំង ទើបជំងឺមួយចំនួនដែលធ្លាប់តែបង្កគ្រោះថ្នាក់ ឬសម្លាប់មនុស្ស ដូចជាជំងឺគ្រុនស៊ូតដៃជើង និងជំងឺអុតស្វាយ ជាដើម ឥឡូវនេះកម្រឃើញមានណាស់ ឬបានបាត់អស់តែម្តង។

វ៉ាក់សាំងជំងឺកូវីដ-១៩ ត្រូវបានផលិតឡើងយ៉ាងឆាប់រហ័ស ឬច្នោះតើយើងធ្វើប្លែកដឹងថាវាមានសុវត្ថិភាព?

វ៉ាក់សាំងទាំងអស់ត្រូវបានធ្វើតេស្តដើម្បីធ្វើឱ្យប្រាកដថាវាមិនមានគ្រោះថ្នាក់, ស្វែងរកកម្រិតដួសដែលត្រឹមត្រូវបំផុត, ប្រាកដថាវាមិនមានផលប៉ះពាល់ធ្ងន់ធ្ងរ, និងត្រូវប្រាកដថាវាមានប្រសិទ្ធភាព។ វ៉ាក់សាំងជំងឺកូវីដ-១៩ ត្រូវបានធ្វើតេស្តលើមនុស្សជាង ២៥០.០០០ នាក់ក្នុងប្រទេសផ្សេងៗគ្នា - ជនជាតិផ្សេងៗគ្នា មនុស្សមានជំងឺផ្សេងៗស្រាប់ និងទៅតាមចន្លោះអាយុផ្សេងៗ។ អស់រយៈពេលជាច្រើនខែកន្លងមក ស្ទើរតែគ្មានការរាយការណ៍អំពីបញ្ហាសុខភាពដោយសារវ៉ាក់សាំងថ្មីណាមួយទេ។ ហេតុដូច្នោះហើយទើបវ៉ាក់សាំងជំងឺកូវីដ-១៩ ត្រូវបានអនុម័តយ៉ាងឆាប់រហ័ស។ ឥឡូវនេះវ៉ាក់សាំងត្រូវបានប្រើប្រាស់ដោយមនុស្សរាប់លាននាក់នៅជុំវិញពិភពលោក ដោយមានការរាយការណ៍យ៉ាងតិចតួចបំផុតអំពីផលប៉ះពាល់ធ្ងន់ធ្ងរ ។

ការស្រាវជ្រាវភាគច្រើនក្នុងការផលិតវ៉ាក់សាំងទាំងនេះ ត្រូវបានធ្វើឡើងតាំងពីមុនពេលផ្ទះរាតត្បាតនៃជំងឺកូវីដ-១៩ ទៅទៀត។ ការផ្ទុះនៃវីរុសកូរ៉ូណាផ្សេងទៀតនៅឆ្នាំ២០០២ (SARS) និងឆ្នាំ២០១២ (MERS) បានជំរុញឲ្យមានការអភិវឌ្ឍវ៉ាក់សាំងថ្មី និងបច្ចេកវិទ្យាវ៉ាក់សាំងដើម្បីបញ្ឈប់ពួកវា។ ការស្រាវជ្រាវនេះ និងការស្រាវជ្រាវដទៃទៀតនៅទូទាំងពិភពលោក បានពន្លឿនការអភិវឌ្ឍវ៉ាក់សាំងជំងឺកូវីដ-១៩ នេះ។

តើវ៉ាក់សាំងចំណើរការយ៉ាងប្លែក? តើវាធ្វើឱ្យអ្នកមានជំងឺឬទេ? តើវាកែប្រែ DNA របស់អ្នកដែរឬទេ?

មានវ៉ាក់សាំងជំងឺកូវីដ-១៩ ច្រើនជាង ៧០ ដែលកំពុងត្រូវបានអភិវឌ្ឍ ឬកំពុងប្រើប្រាស់រួចទៅហើយ ប៉ុន្តែវាទាំងអស់សុទ្ធតែដំណើរការដោយការបណ្តុះបណ្តាលរាងកាយរបស់យើងឱ្យស្គាល់វីរុស រួចបង្កើតអង្គបដិបក្ខដើម្បីប្រយុទ្ធនឹងវា។

1. វ៉ាក់សាំងបែបវីរុសអសកម្ម (inactivated virus) ប្រើប្រាស់ទម្រង់នៃវីរុសជំងឺកូវីដ-១៩ ដែលវាមិនអាចធ្វើឱ្យអ្នកមានជំងឺទេ ប៉ុន្តែវាអាចបង្ហាត់រាងកាយរបស់អ្នកដើម្បីប្រយុទ្ធប្រឆាំងនឹងវា។ (Sinopharm, SinoVac, ផ្សេងទៀត)
2. វ៉ាក់សាំងបែបភ្នាក់ងារវីរុស (viral vector) ប្រើប្រាស់តែផ្នែកមួយពីខាងក្រៅនៃវីរុសប៉ុណ្ណោះ (ដែលគេហៅថា "ប្រូតេអ៊ីនបន្លា, spike protein") ប៉ុន្តែវាគ្រប់គ្រាន់ដើម្បីធ្វើឱ្យរាងកាយអាចស្គាល់វីរុស រួចរៀនប្រយុទ្ធប្រឆាំងនឹងវា។ (Johnson & Johnson, Sputnik V, AstraZeneca, ផ្សេងទៀត)
3. វ៉ាក់សាំងបែបផ្គុំប្រូតេអ៊ីនឡើងវិញ (recombinant protein) ប្រើប្រាស់ការលាយផ្សំនៃបំណែកប្រូតេអ៊ីនតូចល្អិតចេញពី បន្លាវីរុស។ (Novavax)
4. វ៉ាក់សាំងបែប messenger RNA (mRNA) បង្រៀនកោសិកាអំពីវិធីបង្កើតប្រូតេអ៊ីនបន្លា រួចវានឹងធ្វើឱ្យរាងកាយចាប់ផ្តើមបង្កើត អង្គបដិបកដើម្បីប្រឆាំងនឹងវា។ mRNA មិនចូលទៅក្នុងផ្នែកណាមួយនៃកោសិការបស់អ្នកដែលមានហ្សែន ឬ DNA ទេ ដូច្នោះ វាមិនអាចកែប្រែ DNA របស់អ្នកបានទេ។ តាមពិត mRNA មានភាពផ្ទុយស្រុយខ្លាំងណាស់ ព្រោះបន្ទាប់ពីវាបានបង្រៀន កោសិកា រួចហើយ វាក៏បែកបាក់យ៉ាងឆាប់រហ័ស។ (Moderna, Pfizer, ផ្សេងទៀត)

ដូចវីរុសដទៃទៀតដែរ វីរុសជំងឺកូវីដ-១៩ កំពុងតែប្លែងខ្លួន ដែលមានន័យថា មានកំណែផ្សេងៗជាច្រើន (variants) នៃជំងឺ កូវីដ-១៩ កំពុងឆ្លងរាលដាលនៅប្រទេសផ្សេងៗ។ វ៉ាក់សាំងជាច្រើនមានប្រសិទ្ធភាពប្រឆាំងនឹងកំណែផ្សេងៗនៃវីរុស។ ប៉ុន្តែ ចំពោះកំណែវីរុសមួយចំនួន វ៉ាក់សាំងត្រូវធ្វើការកែប្រែទើបមានប្រសិទ្ធភាពប្រសើរឡើង ក៏ដូចនឹងវ៉ាក់សាំងផ្តាសាយធំត្រូវបាន កែប្រែរៀងរាល់ឆ្នាំផងដែរ។

តើធ្វើម្តេចម្តេចទើបយើងចឹងថាផលប៉ះពាល់ ឬបញ្ហា និងមិនកើតឡើងនៅថ្ងៃក្រោយ?

ផលរំខានទូទៅនៃវ៉ាក់សាំងជំងឺកូវីដ-១៩ គឺការឡើងក្រហម ហើម ឬឈឺចាប់នៅកន្លែងមុខមូល ឈឺក្បាល ឈឺសន្លាក់ឬសាច់ដុំ អស់កម្លាំង ឬគ្រុនក្តៅតិចតួច (ដែលមានន័យថារាងកាយរបស់អ្នកកំពុងបង្កើតអង្គបដិបក ហើយវាគួរតែកើតឡើងបែបនេះ)។ វា ជារឿងធម្មតាទៅដែលមនុស្សខ្លះមានអារម្មណ៍មិនស្រួលខ្លួនរយៈពេល ១ ឬ ២ ថ្ងៃ ខណៈដែលអ្នកខ្លះទៀតមិនមានផលរំខានអ្វី ទាំងអស់នោះ។ ផលរំខានអាចនឹងកាន់តែធ្ងន់ធ្ងរ បន្ទាប់ពីការចាក់លើកទី២ ។ មានមនុស្សតិចជាងម្នាក់ ក្នុងមួយលាននាក់ ដែល មានផលប៉ះពាល់ធ្ងន់ធ្ងរដោយសារវ៉ាក់សាំង ដូចជាបញ្ហាកំណកឈាម ជាដើម។ ដោយសារតែចំនួនជនដែលរងផលប៉ះពាល់ មានតិចតួចបំផុត ដូច្នោះការមិនចាក់វ៉ាក់សាំង ហើយកើតជំងឺកូវីដ-១៩ គឺមានគ្រោះថ្នាក់ធំធេងជាងការចាក់វ៉ាក់សាំងទៅទៀត។

វាជាករណីកម្រខ្លាំងណាស់ដែលអាចមានប្រតិកម្មអាលឺរហ្ស៊ីននឹងវ៉ាក់សាំងជំងឺកូវីដ-១៩ ។ ប៉ុន្តែអ្នកអាចនឹងត្រូវស្នើឱ្យ រងចាំរយៈពេល ១៥ ទៅ ៣០ នាទី ក្នុងករណីអ្នកត្រូវការការព្យាបាលប្រតិកម្មអាលឺរហ្ស៊ីន។

តាមបទពិសោធន៍រាប់ទសវត្សរ៍នៃការចាក់វ៉ាក់សាំងថ្មីៗ បញ្ហាជាបញ្ហាណាមួយដែលអាចកើតឡើង ជាធម្មតាវា កើតឡើងក្នុងអំឡុង ២ ខែដំបូងបន្ទាប់ពីចាក់ប៉ុណ្ណោះ។ ស្ទើរតែគ្មានបញ្ហាណាមួយសោះដែលបានរកឃើញបន្ទាប់ពីចាក់ វ៉ាក់សាំងជំងឺកូវីដ-១៩ ។

សេចក្តីបន្ថែមសម្រាប់ប្រោះយ៉ាងខ្លាំងពីជំងឺកូវីដ-១៩ ប៉ុន្តែមនុស្សមួយចំនួនមិនចង់ចាក់វ៉ាក់សាំងទេ។ តើខ្ញុំ អាចលើកទឹកចិត្តពួកគាត់យ៉ាងម្តេច?

មនុស្សមានហេតុផលជាច្រើនដែលមិនចង់ចាក់វ៉ាក់សាំង។ បទពិសោធន៍មិនល្អកន្លងមក រួមទាំងការរើសអើងដោយប្រព័ន្ធ សុខាភិបាល ឬការមិនទុកចិត្តបុគ្គលិកសុខាភិបាល ផ្តល់នូវហេតុផល ជាច្រើនដែលធ្វើឱ្យពួកគេគ្មានទំនុកចិត្ត។ ហើយនៅពេលដែលព័ត៌មាន និងប្រព័ន្ធផ្សព្វផ្សាយសង្គមពេញទៅដោយព័ត៌មានដែលខ្លាំងគំនិត គ្នា នោះមនុស្សតែងតែស្វែងរក «ភស្តុតាង» ដើម្បីបញ្ជាក់ព័ត៌មានទាំងនោះ។ ដោយសារជំងឺកូវីដ-១៩ បង្កគ្រោះថ្នាក់ខ្លាំងបំផុតដល់អ្នកដែលមានធនធានតិច បញ្ហាសុខភាពច្រើន និងអ្នកដែលរស់នៅនិងធ្វើការក្នុងស្ថានភាពកុះករ ដូច្នោះវាវិញតែសំខាន់ណាស់ដែលមនុស្ស ប្រឈមនឹងហានិភ័យខ្ពស់ ត្រូវទទួលបានព័ត៌មានដ៏សុក្រិត ព្រមទាំងត្រូវចាក់វ៉ាក់សាំង ផងដែរ។

- ស្តាប់ បញ្ជាក់ និងអះអាង។ ការស្តាប់និងឆ្លើយតបចំពោះបទពិសោធន៍របស់ជនដែលមានបញ្ហាសុខភាព និងជាពិសេស ចំពោះអ្វីដែលពួកគេព្រួយបារម្ភអំពីវ៉ាក់សាំងជំងឺកូវីដ-១៩ អាចអនុញ្ញាតឱ្យអ្នកធ្វើការពន្យល់នូវអ្វីដែលជាការពិត និងមិនពិត ជាមួយគ្នានោះក៏អាចទទួលស្គាល់នូវកង្វល់ និងបទពិសោធន៍កន្លងមករបស់ពួកគេផងដែរ។
- និយាយផង ធ្វើសកម្មភាពផង។ ចូរចាក់វ៉ាក់សាំងដោយខ្លួនឯង រួចលើកទឹកចិត្តអ្នកដឹកនាំសហគមន៍ដទៃទៀតឱ្យធ្វើដូច្នោះ ដែរ។

យើងផលិតជាកម្មវិធីវិទ្យុ គ្រប់ភាសាទាំងអស់ ដូច្នោះ អ្នកដឹកនាំសហគមន៍ និង អ្នកដឹកនាំសាសនាដែល ប្រជាជនជឿទុកចិត្ត អាច ពន្យល់ពីមូលហេតុដែលពួកគាត់នឹងទទួលបានចាក់វ៉ាក់សាំង ព្រមទាំង លើកទឹកចិត្តឱ្យ អ្នកដទៃធ្វើដូច្នោះដែរ។

នៅក្នុងការប្រជុំក្រុមរបស់ យើង យើងពិភាក្សាពីអ្វីដែល ប្រជាជនបានឮកន្លងមក និង ពីអ្វីដែលពួកគាត់ភ័យខ្លាច។ យើងនិយាយអំពីសារៈសំខាន់ នៃវ៉ាក់សាំង ដែលវាដូចគ្នានឹង សិទ្ធិរបស់យើងក្នុងការទទួល បានការថែទាំសុខភាព ព្រមទាំងអំពីអាហារនិងការ គាំទ្រផ្សេងៗទៀតដែលយើង ចែកជូនក្រុមគ្រួសារដែល រងគ្រោះពីជំងឺកូវីដ-១៩ ។

ប្រជាជននៅទីនេះដឹង ថាវ៉ាក់សាំងជួយដល់កូន របស់យើង ហើយវាមាន សុវត្ថិភាព។ យើងទាំងអស់គ្នា ប្រើប្រាស់ថ្នាំពេទ្យដែលផលិត នៅទីនេះ និងនៅប្រទេស ដទៃទៀត ដោយគ្មានបញ្ហាអ្វី កើតឡើងទេ។ វ៉ាក់សាំងជំងឺ កូវីដ-១៩ ក៏មិនខុសគ្នាដែរ។ ក្រុមអាជ្ញាធរទាំងនោះ ធានា ថាពួកវាមានសុវត្ថិភាព។

ប្រជាជនមានគំនិត ចម្លែកៗអំពីវ៉ាក់សាំង។ ខ្ញុំព្យាយាមពន្យល់ ប្រកបដោយការគោរព ដើម្បីកែប្រែព័ត៌មានខុស ទាំងនោះដែលពួកគាត់ ទទួលបាន។

- លើកបង្ហាញពីករណីប្រជាជននៅក្នុងប្រទេសរបស់អ្នក ឬតំបន់ណាផ្សេងទៀតដែលបានទទួលវ៉ាក់សាំង ថាពួកគេមិនកើតជំងឺ ទេ ហើយករណីជំងឺកូវីដ-១៩ កំឡុងឆ្នាក់ចុះ។
- ពន្យល់ថា ទោះបីជាពួកគាត់នៅក្មេង និងរឹងមាំក៏ដោយ តែការចាក់វ៉ាក់សាំងនឹងជួយកាត់បន្ថយឱកាសដែលគ្រួសារ មិត្តភក្តិ និងអ្នករួមការងាររបស់គាត់ កើតជំងឺនេះ។

តើនរណាគួរទទួលវ៉ាក់សាំងជំងឺកូវីដ-១៩?

មនុស្សគ្រប់រូបគួរចាក់វ៉ាក់សាំងជំងឺកូវីដ-១៩ ។ នៅពេលដែលមិនមានវ៉ាក់សាំងគ្រប់គ្រាន់សម្រាប់មនុស្សគ្រប់គ្នា ជាការប្រសើរ គួរផ្តល់វ៉ាក់សាំងដល់ក្រុមមនុស្សដែលមានហានិភ័យខ្ពស់ក្នុងការកើតជំងឺនេះមុនគេ ៖

- បុគ្គលិកសុខាភិបាលដែលថែទាំ ឬចំណាយពេលជាមួយមនុស្សដែលកើតជំងឺកូវីដ-១៩
- កម្មករដែលការងាររបស់គាត់ធ្វើឱ្យគាត់ប៉ះពាល់ជាមួយមនុស្សជាច្រើន រៀងរាល់ថ្ងៃ ជាពិសេសប្រសិនបើពួកគាត់រស់នៅក្នុងស្ថានភាពកុះករផងដែរ
- មនុស្សវ័យចំណាស់ដែលទំនងជាវិវឌ្ឍន៍ទៅជាករណីធ្ងន់ធ្ងរនៃជំងឺកូវីដ-១៩ ខ្ពស់ ជាងមនុស្សវ័យក្មេង
- អ្នកដែលមានជំងឺ ឬពិការភាព ដូចជាជំងឺបេះដូង ជំងឺ តម្រងនោម ឬសួត ជំងឺទឹកនោមផ្អែម ជំងឺធាត់ ជំងឺដោនស៊ី នជ្រួម និងផ្សេងទៀត

នៅមានការបន្តស្រាវជ្រាវអំពីផលប៉ះពាល់នៃវ៉ាក់សាំងជំងឺ កូវីដ-១៩ មកលើកុមារតូចៗ ប៉ុន្តែវាមានសុវត្ថិភាពសម្រាប់កុមារ អាយុ ១២ឆ្នាំឡើងទៅ។ ចំពោះការមានផ្ទៃពោះវិញ ការកើតជំងឺ កូវីដ-១៩ ក្នុងពេលមានផ្ទៃពោះ គឺមានគ្រោះថ្នាក់ជាងការចាក់ វ៉ាក់សាំង។

ប្រសិនបើមនុស្សម្នាក់មានជំងឺកូវីដ-១៩ រួចហើយ គាត់ក៏គួរ នៅតែចាក់វ៉ាក់សាំងដដែល ប៉ុន្តែគួររង់ចាំរហូតដល់ ៣ខែបន្ទាប់ពី ពួកគេបានឆ្លង។

យើងអាចចាក់នៅភ្នៅ របស់អ្នក ដូច្នោះវាមិនធ្វើឱ្យ អ្នកឈឺដៃទេ។

តើមានអ្វីកើតឡើងបន្ទាប់ពីខ្ញុំចាក់វ៉ាក់សាំង?

បន្ទាប់ពីការចាក់វ៉ាក់សាំងរួច រាងកាយរបស់អ្នកចាប់ផ្តើមបង្កើតការការពារ ហើយប្រហែលពីរសប្តាហ៍បន្ទាប់ពីការចាក់វ៉ាក់សាំង ចុងក្រោយ ការការពាររបស់អ្នកនឹងឡើងខ្លាំងបំផុត ដែលធ្វើឱ្យអ្នកទទួលបានវ៉ាក់សាំងពេញលេញ។ អ្នកនឹងលែងឈឺធ្ងន់ដោយសារជំងឺកូវីដ-១៩ ទៀតហើយ។

ប្រសិនបើមនុស្សគ្រប់គ្នានៅក្នុងក្រុមមួយ បានទទួលវ៉ាក់សាំងពេញលេញ នោះពួកគេមិនចាំបាច់ពាក់ម៉ាស់ ឬអនុវត្តការប្រុងប្រយ័ត្នផ្សេងៗទៀតនោះទេ នៅពេលស្ថិតនៅជុំវិញក្រុមនេះ។ ម្យ៉ាងទៀត មនុស្សដែលបានទទួលវ៉ាក់សាំងពេញលេញអាចប្រាស្រ័យទាក់ទងយ៉ាងមានសុវត្ថិភាពដោយមិនអនុវត្តការប្រុងប្រយ័ត្ន ជាមួយបុគ្គលឬក្រុមគ្រួសារមួយដែលមិនបានទទួលវ៉ាក់សាំង ប៉ុន្តែមានសុខភាពធ្ងន់ធ្ងរ។

ប៉ុន្តែ លុះត្រាតែមនុស្សភាគច្រើននៅក្នុងសហគមន៍មួយ បានចាក់វ៉ាក់សាំងយ៉ាងពេញលេញរួច នោះទើបជំងឺកូវីដ-១៩ លែងបន្តឆ្លងរាលដាល និងបណ្តាលឱ្យមានជំងឺ។ ជាពិសេសនៅពេលចំណាយពេលជាមួយមនុស្សចាស់ អ្នកមានសុខភាពខ្សោយ ឬអ្នកមានជំងឺរ៉ាំរ៉ៃ ដូចជាទឹកនោមផ្អែម បញ្ហាដង្ហើម ជាដើម មនុស្សគ្រប់គ្នាគួរតែនៅអនុវត្តការប្រុងប្រយ័ត្នដើម្បីបង្ការការឆ្លងរាលដាលនៃជំងឺកូវីដ-១៩ ៖ ពាក់ម៉ាស់ លាងសម្អាតដៃឱ្យបានញឹកញាប់ ចៀសវាងនៅក្នុងបន្ទប់ជាមួយមនុស្សដែលអ្នកមិនបានរស់នៅជាមួយ និងរក្សាចម្ងាយ ២ម៉ែត្រពីអ្នកដទៃ។

វិសមភាព និងការរាតត្បាតជំងឺ

ជំងឺកូវីដ-១៩ បានបង្ហាញឱ្យឃើញនូវវិសមភាពជំងឺគ្រុនចាញ់យុទ្ធសាស្ត្រ ក្នុងចំណោមប្រជាជន និងប្រជាជាតិនានានៅទូទាំងពិភពលោក។ ការធ្វើចត្តាឡីស័កដើម្បីបញ្ឈប់ការឆ្លងរាលដាលនៃវីរុស បានប៉ះពាល់ដល់ប្រជាជនតាមបែបខុសៗគ្នា អាស្រ័យលើការរកប្រាក់ចំណូល ទីកន្លែងរស់នៅ និងលទ្ធភាពទទួលបានធនធានរបស់ពួកគេ។ មនុស្សជាច្រើនកំពុងជួបភាពអត់ឃ្លាន, បាត់បង់ការងារ និងប្រាក់ចំណូល, ត្រូវបានបណ្តេញចេញពីផ្ទះជួល និងទទួលរងនូវជំងឺធ្លាក់ទឹកចិត្ត និងជំងឺផ្សេងៗទៀតដែលទាក់ទងនឹងសុខភាពផ្លូវចិត្ត។ ដើម្បីដោះស្រាយបញ្ហាទាំងនេះ មនុស្សនិងក្រុមជាច្រើនបានរួបរួមគ្នា ដើម្បីជួយគ្នាទៅវិញទៅមក និងដើម្បីទាមទារការជួយគាំទ្រពីអាជ្ញាធរក្នុងតំបន់និងថ្នាក់ជាតិ។

វិសមភាពដូចគ្នានេះកំពុងកើតឡើងជាអន្តរជាតិ ពាក់ព័ន្ធនឹងឱកាសទទួលបានវ៉ាក់សាំង។ បណ្តាប្រទេសអ្នកមានកំពុងប្រមូលទិញវ៉ាក់សាំង ខណៈរដ្ឋាភិបាលនៃប្រទេសក្រីក្រកំពុងឈរនៅក្រោយជួរដើម្បីទទួលបានវ៉ាក់សាំងចាក់ប្រជាជនរបស់ខ្លួន។ នេះមានន័យថា ការរងទុក្ខ និងភាពក្រីក្រដែលបណ្តាលមកពីជំងឺរាតត្បាតនេះ នឹងមានរយៈពេលយូរនៅក្នុងប្រទេសទាំងនោះ។ ការឆ្លើយតបប្រកបដោយយុត្តិធម៌ ទៅនឹងជំងឺកូវីដ-១៩ ទាមទារឱ្យមាន ៖

- ការទទួលបានស្មើភាពគ្នានូវវ៉ាក់សាំងជំងឺកូវីដ-១៩ សម្រាប់ប្រទេសទាំងអស់ ដោយមិនគិតពីលទ្ធភាពចំណាយរបស់ពួកគេ។
- ក្រុមហ៊ុនផលិតឱសថត្រូវតែផ្ទេរបច្ចេកវិទ្យានេះ ដើម្បីឱ្យវ៉ាក់សាំងត្រូវបានផលិតនៅក្នុងតំបន់ដែលពួកគេត្រូវការ។
- អង្គការពាណិជ្ជកម្មពិភពលោក ត្រូវតែទទួលស្គាល់ថាការរាតត្បាតនៃជំងឺកូវីដ-១៩ គឺជាភាពអាសន្នរួចលើកលែងនូវកិច្ចព្រមព្រៀងស្តីពីទិដ្ឋភាពពាក់ព័ន្ធនឹងពាណិជ្ជកម្មនៃសិទ្ធិអចលនទ្រព្យអន្តរជាតិ (TRIPS) ដើម្បីឱ្យប្រទេសនានាអាចផលិតវ៉ាក់សាំងដោយខ្លួនឯងបាន។

